

3587

Seat No. _____

Second Year B. A. Examination
April / May – 2003
Statistical Methods : Paper – VII
(Second Subsidiary)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.
(૨) આંકડાશાસ્ત્રીય કોષ્ટકો, લોગ-ટેબલ અને સાદા ગણકયંત્રનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

- ૧ (અ) સમજાવો : ક્રમચય, સંચય. ૮
(બ) કિંમત શોધો : ૬
(૧) $8C_2 \times 7P_2$
(૨) $8C_0 \times 7P_0$
(ક) જો $\frac{{}^nC_r}{{}^nP_r} = 120$ હોય તો r શોધો. ૬

અથવા

- ૧ (અ) સંભાવનાની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રમેયો જણાવો. ૧૦
(બ) એક થેલીમાં 4 સફેદ અને 8 લાલ રંગના દડા છે. તેમાંથી 2 સફેદ રંગના દડા લેવાની સંભાવના શોધો. ૧૦
૨ (અ) વિષમતાનો અર્થ સમજાવી તેની કસોટીઓ જણાવો. ૧૦
(બ) નીચેની માહિતી માટે બાઉલીનો વિષમતાંક શોધો : ૧૦

વર્ગ :	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59
આવૃત્તિ :	7	13	19	26	17	8

અથવા

૨ (અ) સુરેખ આયોજનનો અર્થ સમજાવી તેનું ગાણિતિક સ્વરૂપ આલેખો. ૧૦

(બ) નીચેની સુરેખ આયોજનની સમસ્યા ઉકેલો : ૧૦

$$0 \leq x \leq 400$$

$$0 \leq y \leq 300$$

$$x + y \leq 600$$

$$x, y \geq 0$$

$$Z = 5x + 3y \text{ મહત્તમ.}$$

૩ (અ) વસ્તી ગણતરી એટલે શું ? તેનું મહત્વ અને ઉપયોગિતા જણાવો. ૧૦

(બ) ભારતની 1991ની વસ્તી ગણતરી પર નોંધ લખો. ૧૦

અથવા

૩ (અ) નીચેનાં પદો સમજાવો : ૧૦

(૧) પ્રજોત્પત્તિનાં માપો

(૨) કાયો અને પ્રમાણિત મૃત્યુદર.

(બ) નીચેનાં બંને શહેરો માટે સામાન્ય મૃત્યુદર શોધો તથા A શહેરને ૧૦

પ્રમાણિત ગણીને બંને શહેરોની આરોગ્યની દૃષ્ટિએ સરખામણી કરો :

ઉંમર (વર્ષમાં)	A શહેર		B શહેર	
	વસ્તી	મૃત્યુ	વસ્તી	મૃત્યુ
0-10	1000	20	800	20
10-30	3000	15	2000	10
30-50	5000	30	6000	60
50થી વધુ	500	10	1000	50

૪ (અ) નીચેના પર નોંધ લખો : ૧૦

(૧) વિકિર્ણ આકૃતિ

(૨) ક્રમાંક સહસંબંધ.

(બ) નીચેની માહિતી માટે X અને Y વચ્ચેનો સહસંબંધાંક કાર્લ પિયરસનની રીતે શોધો :

$X :$	61	62	63	64	65	66	67	68
$Y :$	110	112	115	118	120	125	128	130

અથવા

૪ (અ) નીચેનાં પદો સમજાવો : ૧૦

(૧) નિયતસંબંધ રેખાઓ

(૨) ગુણાત્મક સંબંધ.

(બ) એક માહિતીમાં $\bar{X} = 50$, $\bar{Y} = 60$, $\sigma_x = 4$, $\sigma_y = 6$ અને $r = 0.8$ મળે છે. બંને નિયતસંબંધ રેખાઓનાં સમીકરણ શોધો અને $y = 52$ માટે x ની કિંમતનું આગણન કરો. ૧૦

૫ (અ) કાર્યાત્મક સંશોધનની જુદી જુદી વ્યાખ્યાઓ આપો અને તેની ઉપયોગિતા જણાવો. ૧૦

(બ) વાયવ્ય ખૂણાની રીતથી નીચેની વાહનવ્યવહારની સમસ્યાનો ઉકેલ મેળવો : ૧૦

ઉત્પત્તિસ્થાન	પ્રાપ્તિસ્થાન				પુરવઠો
	D_1	D_2	D_3	D_4	
O_1	6	4	1	5	14
O_2	8	9	2	7	17
O_3	4	3	6	2	5
જરૂરિયાત	6	10	16	4	36

અથવા

- ૫ (અ) નીચેના પર નોંધ લખો : ૧૦
- (૧) વાહનવ્યવહારની સમસ્યા
- (૨) ફેરબદલીની સમસ્યા.
- (બ) નીચેના ખર્ચ શ્રેણિક માટે ન્યૂનતમ ખર્ચ આવે તેવી નિયુક્તિ કરો : ૧૦
- (ખર્ચ રૂ.માં)

કાર્ય	યંત્ર		
	P	Q	R
I	21	24	31
II	11	19	17
III	15	17	13

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions carry **equal** marks.
- (2) Use of statistical tables, log-tables and simple calculator is permissible.

- 1 (a) Explain : Permutation, Combination. 8
- (b) Evaluate : 6
- (1) $8C_2 \times 7P_2$
- (2) $8C_0 \times 7P_0$
- (c) If $\frac{{}^nC_r}{{}^nP_r} = 120$, find r . 6

OR

- 1 (a) Define probability and state its theorems. 10
- (b) 4 white and 8 red balls are in an urn. Two balls are drawn from this. What is the probability that both the ball are white ? 10

- 2 (a) Explain the meaning of skewness and state its tests. **10**
 (b) Find Bowley's coefficient of skewness from the following data : **10**

Class :	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59
Frequency :	7	13	19	26	17	8

OR

- 2 (a) Explain the meaning of linear programming and state its mathematical form. **10**
 (b) Solve the following linear programming problem : **10**
 $0 \leq x \leq 400$
 $0 \leq y \leq 300$
 $x + y \leq 600$
 $x, y \geq 0$
 $Z = 5x + 3y$ Maximum.

- 3 (a) What is population census ? State its importance and uses. **10**
 (b) Write a note on "Census of 1991 in India." **10**

OR

- 3 (a) Explain the following terms : **10**
 (1) Measures of fertility
 (2) Crude and standard death rate.
 (b) Find Crude death rate for the following two cities and compare them in view of health considering the city A standard : **10**

Age	City A		City B	
	Population	Death	Population	Death
0-10	1000	20	800	20
10-30	3000	15	2000	10
30-50	5000	30	6000	60
above 50	500	10	1000	50

- 4 (a) Write a note on following : **10**
- (1) Scatter diagram
- (2) Rank correlation.
- (b) Find correlation coefficient between X and Y using Karl Pearson's method : **10**

$X :$	61	62	63	64	65	66	67	68
$Y :$	110	112	115	118	120	125	128	130

OR

- 4 (a) Explain the following terms : **10**
- (1) Regression lines
- (2) Association of attributes.
- (b) In a bivariate data $\bar{X} = 50$, $\bar{Y} = 60$, $\sigma_x = 4$, $\sigma_y = 6$ and $r = 0.8$. Find the equations of both the regression lines and estimate x for $y = 52$. **10**
- 5 (a) Give the different definitions of operation research and state its uses. **10**
- (b) Solve the following transportation problem using North-West corner method : **10**

Origin	Destination				Supply
	D_1	D_2	D_3	D_4	
O_1	6	4	1	5	14
O_2	8	9	2	7	17
O_3	4	3	6	2	5
Demand	6	10	16	4	36

OR

- 5 (a) Write a note on following : 10
- (1) Transportation problem
 - (2) Replacement problem
- (b) Give the assignment for minimum cost for the 10
following cost-matrix :
- (Cost in Rs.)

Job	Machine		
	<i>P</i>	<i>Q</i>	<i>R</i>
<i>I</i>	21	24	31
<i>II</i>	11	19	17
<i>III</i>	15	17	13